

תוכן עניינים

מבוא	3
פרק 1: מהו חוק עידוד השקעות הון ומהן מטרותיו	4
פרק 2: התיקונים בחוק וניתוח סעיפים מרכזיים	7
פרק 3: מדיניות המס הקיימת ופגיעתה בהכנסות המדינה	17
פרק 4: משפט משווה- הצגת ההסדר המשפטי במדינות אחרות	21
פרק 5: ביקורת על ההסדר הישראלי הקיים	23
סיכום	25
ביבליוגרפיה	26

מדיניות המס ותכנוני מס בחוק עידוד השקעות הון. בחרתי בנושא זה היות ומאז ומתמיד נמשכת לעולם ההשקעות ולדיני המיסים, כמו כן, ברצוני בעתיד להתמחות בתחום זה משום שמעבר לאהבתי לתחום אני חושב שמדובר בתחום רווחי מאוד בו יש פוטנציאל גדול להצלחה ולכן אני מעוניין ללמוד ולהתמקצע בכל הנוגע להשקעות, תעשייה ומיסים. לפיכך, אני חושב שעשיית עבודה זו עשויה לתרום לי רבות הן לידע האישי שלי והן לשנת התמחותי העתידה להגיע בקרוב.

החוק לעידוד השקעות הון נחקק במטרה לעודד השקעות הון ויזמות כלכלית במשק הישראלי על ידי הגדלת כושר הייצור, הגדלת היקף היצוא ויצירת מקומות עבודה חדשים באופן שבו ניתנה עדיפות לפעילויות באזורי פיתוח. באמצעות החוק מוענקים תמריצים לעידוד התעשייה, התיירות מחקר ופיתוח תעשייתי, השכרת דירות, השקעות חוץ וכו'.

דוגמאות לזכאים להטבות המס:

- בתי מלון אשר מספר הלינות של תושבי חוץ עולה בהם על רבע מסך הלינות במלון.
- חברות יצרניות אשר מוכרות את תוצרתן בישראל ובעולם.
- חברות תוכנה אשר מעניקות ללקוחות זכות שימוש בתוכנה.
- חברות אשר מפתחות תוכנה לתושבי חוץ: בישראל ישנם הרבה מרכזי פיתוח של ענקיות תוכנה, בין השאר כתוצאה מההטבות לחברות.
- חברות המוכרות רכיב אשר משתלב במוצר אחר והמוצר האחר נמכר לחו"ל בתוספת תנאים נוספים של מחזור מכירות.
- בניינים להשכרה: בניינים אשר מכילים דירות להשכרה לתקופה של מינימום חמש שנים.

בעבודה זו אבחן מהן מטרותיו של החוק לעידוד השקעות הון¹ (להלן: "החוק"), האם החוק משיג את מטרותיו דרך מדיניות המס הקיימת. כמו כן, אבחן עד כמה מדיניות זו פוגעת בהכנסות המדינה ובחברה.

בחלק הראשון של העבודה, ארחיב בנושא החוק ומטרותיו, התיקונים והרפורמה הגדולה שעבר החוק במסגרת תיקון 68 ובתוך כך אבצע ניתוח לסעיפיו העיקריים.

בחלק השני, אבחן מהי מדיניות המס הקיימת ופגיעתה בהכנסות המדינה (הטיעונים שבעד ונגד החוק), אבצע השוואה בין המדיניות במדינות אחרות (אירלנד, ארה"ב, בריטניה וסינגפור) ואסקור מהי הביקורת על ההסדר הקבוע בחוק.

¹ חוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט-1959

פרק 1: מהו חוק עידוד השקעות הון ומהן מטרותיו

חוק לעידוד השקעות הון נועד לעודד השקעה בתעשייה בישראל, בתוך כך, עליו לקדם את ישראל בתחרות המס ביחס למדינות אחרות ולעודד קיום עסקים באזורי הפריפריה השונים במדינה. כאמור, החוק נועד לקדם יעדים של פיתוח כלכלי, בדרך של הענקת הטבות מס למשקיעים בהיקף של הון רב.²

חוק עידוד השקעות הון נחקק בשנת 1959, במטרה לעודד יזמים להקים מפעלים אשר יפתחו את כושר הייצור בארץ עם דגש על הפריפריה, שיפור מאזן הייבוא ייצוא יחד עם המרצת העלייה והשקעות בארץ מגורמים חיצוניים זאת תוך פיזור העבודה והתושבים.

מדובר באחד מהחוקים היותר מורכבים מבחינה תקציבית במערכת המס היות והטבות המס הניתנות שונות במהותן מהוראות המס ומהכללים של מדיניות המס. החוק מעניק למשקיעים הטבות מס בהיקף עצום של 6.5 מיליארד ₪ בכל שנה³, הטבות המס הנ"ל ניתנות בדרך של הפחתת מס חברות. החוק מקנה הטבות פיננסיות וזאת בכדי לקדם את כושר הייצור של המשק, לשפר את יכולת המשק להתמודד מול התחרות העולמית הכלכלית, יצירת מקומות עבודה חדשים ועידוד השקעה באזורי פיתוח.

ניתן לראות כי מדובר בהטבות משתלמות מאוד, אשר גורמות פעמים רבות לחברות להעתיק את מפעליהם מאזור אחד לאזור אחר המקנה להן את ההטבות הנ"ל.

שימוש במתן הטבות מס כאמצעי לעידוד פעילויות מסוגים שונים, יצירת מקומות תעסוקה, שיפור יתרות מטבע החוץ מביא ליצירת מקומות עבודה ולסיוע לשובים בפריפריה בקליטת מפעלים ובתי מלון.

סעיף 1 לחוק מגדיר מהם מטרות החוק:

"מטרת חוק זה היא עידוד השקעות הון ויוזמה כלכלית, באופן שבו תינתן עדיפות לחדשנות ולפעילות באזורי פיתוח, לשם –

- (1) פיתוח כושר הייצור של משק המדינה;
- (2) שיפור יכולתו של המגזר העסקי להתמודד בתנאי תחרות בשווקים בין-לאומיים;
- (3) יצירת תשתית למקומות עבודה חדשים ובני-קיימא.

מדובר במספר רחב של מטרות שלכל אחת מהן השלכות מרובות, לכן ישנם התנגשויות רבות בין תכלית החוק לבין פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א 1961⁴ (להלן: הפקודה), אשר היא זו

² Thomas D. Griffith, *Theories of Personal Deductions in the Income Tax* Hastings L.J. (1989).

³ אומדן הטבות המס לשנות הכספים 2013-2014 : www.mof.gov.il/budgetsite/statebudget

⁴ פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א 1961